

***Jakie obowiązki prawne spoczywają
na członkach Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
w przypadku zatrudnienia członka Rady Nadzorczej TVP S.A.
na stanowisku zastępcy dyrektora Oddziału Terenowego TVP S.A.?***

Opinia prawna

BOGDAN MICHALSKI, WALDEMAR GONTARSKI

I. STAN FAKTYCZNY

Zgodnie z § 7 ust. 4 Regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Telewizja Polska S.A., do kompetencji Prezesa Zarządu należy nawiązywanie stosunku pracy na stanowisku dyrektora jednostki organizacyjnej oraz zastępcy dyrektora jednostki na wniosek członka zarządu z zastrzeżeniem dyrektorów oddziałów. W czasie trwania stosunku pracy zastępca dyrektora oddziału podlega służbowo członkowi Zarządu w sposób bezpośredni, gdyż podczas nieobecności dyrektora kieruje oddziałem.

II. STAN PRAWNY

II.1.

Zgodnie z art. 387 § 2 k.s.h. –

osoby, które podlegają bezpośrednio członkowi zarządu oraz likwidatorowi, nie mogą być jednocześnie członkiem rady nadzorczej.

Nie chodzi tutaj jedynie o podległość służbową w czasie trwania stosunku

pracy, bo gdyby tak miało być, to ustawodawca tak sformułowałby zakaz z art. 387 § 2 k.s.h. Do naruszenia tego zakazu wystarczy, że członek zarządu bezpośrednio nawiązuje z takimi osobami stosunek pracy, konsekwencją czego jest możliwość rozwiązania tego stosunku i stosowanie wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy.

II.2.

Naruszenie zakazu z art. 387 § 2 k.s.h. w sytuacji, gdy osoba, o której mowa w tym przepisie zostaje członkiem rady nadzorczej – skutkuje nieważnością stosunku pracy (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 2 i art. 387 § 2 k.s.h.)

II.3.

Naruszenie zakazu z art. 387 § 2 k.s.h. w sytuacji, gdy członek rady nadzorczej zostaje zatrudniony w spółce przez członka zarządu – skutkuje wygaśnięciem *ex lege* mandatu członka rady nadzorczej, z dniem naruszenia bezwzględnie zakazu, tj. z dniem zatrudnienia. Wygaśnięcie *ex*

lege oznacza, wygaśnięcie automatyczne, tzn. nie jest potrzebne odwołanie. Zresztą, w przypadku TVP S.A. mamy do czynienia z zakazem odwoływania członków Rady Nadzorczej – art. 28 ustawy z 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (dalej: ustawa) – *vide*: uchwała Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 1995 r., W. 6/95, OTK 1995/3/23.

II.4.

Należy dodać, że doktryna prawa handlowego przyjmuje bardziej rygorystyczną wykładnię art. 387 k.s.h. – zakładając, że

zakaz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej występuje zarówno w przypadku zatrudnienia w spółce przed, jak i po powołaniu na członka rady nadzorczej

i dlatego w pierwszym przypadku występuje nieważność wyboru, a w drugim – automatyczne wygaśnięcie prawa do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej – *vide*: W. Popiołek, (w:) *Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo*, pod red. J. A. Strzępki, Warszawa 2001 r., s. 966;

J. Szwaja, (w:) *Kodeks spółek handlowych. Komentarz, tom trzeci*, S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, Warszawa 2003 r., s. 670 i powołane tam piśmiennictwo; por. też w: A. Szumański, (w:) *Prawo spółek*, W. Pyziół, A. Szumański, I. Weiss, Bydgoszcz-Kraków 2002 r., s. 747.

II.5.

Powstaje problem uchwał rady nadzorczej podjętych przez radę w niewłaściwym składzie. Otóż w przypadkach, gdy uchwały rady mają być czynnościami prawnymi, należy przyjąć ich nieważność, jeśli nie da się wykluczyć, że rozstrzygający był głos (wymóg odpowiedniej większości głosów i/lub wymóg kworum) członka rady zatrudnionego w spółce bezpośrednio przez członka zarządu, tj. z naruszeniem art. 387 § 2 k.s.h. W każdym bądź razie udział takiej osoby w podejmowaniu uchwały traktuje się jako niebyły.

II.6.

Jak stanowi art. 28 ust. 2 zd. drugie ustawy, członków Rady Nadzorczej TVP S.A. powołuje Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (dalej: Krajowa Rada) z wyjątkiem jednego, którego powołuje Minister Skarbu Państwa.

II.7.

Organ uprawniony do powołania członka Krajowej Rady odwołuje go wyłącznie w przypadku skazania prawomocnym wyrokiem za popełnione przestępstwa z winy umyślnej –

stanowi art. 7 ust. 6 pkt 3 ustawy, zaś zgodnie z pkt 4 ust. 6 art. 7 ustawy, taką sankcję (odwołanie) też w sposób obligatoryjny stosuje się, jeśli członek Krajowej Rady naruszył przepisy jakiegokolwiek ustawy i naruszeni to stwierdzono orzeczeniem Trybunału Stanu.

II.8.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 Konstytucji,

zakres przedmiotowy orzeczenia Trybunału Stanu obejmuje delikt konstytucyjny, tj. naruszenie przepisu Konstytucji i/lub ustawy,

przy czym chodzi o każdą bezprawność (w tym również obciążoną sankcją z tytułu przestępstwa nieumyślne), której dopuszczono się w związku z zajmowanym stanowiskiem lub zakresie swojego urzędowania.

II.9.

Członek Krajowej Rady jest funkcjonariuszem publicznym (art. 115 § 13 pkt 6 k.k.).

Funkcjonariusz publiczny, który nie dopełniając obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego – wypełnia znamiona czynu zabronionego art. 231 § 1 k.k. (przestępstwo umyślne).

Jest to przestępstwo formalne, tzn. nie jest konieczne, aby szkoda rzeczywiście zaistniała, lecz wystarczy, że sprawca stworzył warunki do powstania szkody. Niewątpliwie pod ten przepis będzie podpadał członek Krajowej Rady, który zaniecha powołania

członka Rady Nadzorczej TVP S.A., po wygaśnięciu *ex lege* mandatu członka tej Rady Nadzorczej.

III. ODPOWIEDŹ NA PYTANIE OPINII

Artykuł 28 ust. 2 zd. drugie ustawy ma charakter obligatoryjny, a nie fakultatywny (członków Rady Nadzorczej TVP S.A. powołuje Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, a nie – może powoływać). Dlatego w przypadku zatrudnienia członka Rady Nadzorczej TVP S.A. na stanowisku zastępcy dyrektora Oddziału Terenowego TVP S.A., skutkującego wygaśnięciem *ex lege* mandatu tego członka Rady Nadzorczej – członkowie Krajowej Rady mają obowiązek prawny powołać nowego członka Rady Nadzorczej. Zwłoka może powodować szkodę dla TVP S.A., gdyż w grę wchodzi nieważność uchwał Rady Nadzorczej TVP podejmowanych z udziałem członka Rady Nadzorczej zatrudnionego w Spółce z naruszeniem art. 387 § 2 k.s.h. Zaniechanie przez członków Krajowej Rady tego obowiązku (lub zwłoka) jest czynem zabronionym art. 231 k.k. Ponadto jest bezprawnością pozakarną – bezpośrednio z tytułu naruszenia art. 28 ust. 2 zd. drugie ustawy. W ostateczności konsekwencją może być nawet odwołanie członka (członków) Krajowej Rady – i to z ze względu na dwie odrębne podstawy prawne:

- artykuł 7 ust. 6 pkt 3 ustawy w związku z art. 231 § 1 k.k. (po skazaniu prawomocnym wyrokiem);
- artykuł 7 ust. 6 pkt 4 ustawy w zw. z art. 28 ust. 1 zd. drugie ustawy (po stwierdzeniu bezprawności prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu). ■